

Scientific journal
PHYSICAL AND MATHEMATICAL EDUCATION
 Has been issued since 2013.

ISSN 2413-158X (online)
 ISSN 2413-1571 (print)

Науковий журнал
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА
 Видається з 2013.

<http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/>

Михайлова І.А. Використання задач професійного спрямування у підготовці фахівців економічного напрямку в інклюзивному навчальному закладі. *Фізико-математична освіта*. 2020. Випуск 2(24). С. 107-112.

Mykhailova I. Using of professional tasks in the training of economic specialists in an inclusive educational institution. *Physical and Mathematical Education*. 2020. Issue 2(24). P. 107-112.

DOI 10.31110/2413-1571-2020-024-2-015
 УДК 378.147:33-043.84:004.4:37.091.2

І.А. Михайлова

Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, Україна
 manni@ukr.net

ORCID: 0000-0002-9270-8238

ВИКОРИСТАННЯ ЗАДАЧ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

АНОТАЦІЯ

В роботі розглянуто основні підходи до формування комплексу завдань професійного спрямування при вивченні теми «Табличний процесор» в курсі навчальної дисципліни «Інформатика і комп'ютерна техніка», досвід викладання цієї теми для студентів з особливими освітніми потребами із використанням технологій дистанційного навчання. Наведено приклади задач професійного спрямування, які пропонуються майбутнім фахівцям з економіки під час проведення лабораторних занять.

Формулювання проблеми. Необхідність дослідження обумовлена підвищенням вимог до підготовки спеціалістів економічного напрямку. В наш час економіст повинен вільно володіти інформаційними технологіями для здійснення аналізу діяльності підприємства й пропонувати рішення щодо покращення ефективності роботи підприємства. Серед студентів з особливими освітніми потребами професія економіста користується попитом. Формування у них практичних навичок розв'язання прикладних задач з використанням табличного процесора максимально забезпечує зв'язок з фаховою підготовкою, допомагає краще зрозуміти значення вивчення теми для майбутньої професійної діяльності, підсилює мотивацію до навчання, підвищує рівень теоретичної підготовки.

Матеріали і методи. В процесі виконання дослідження були використані наступні методи: теоретичні – аналіз науково-методичної літератури з проблеми; узагальнення та систематизація теоретичних джерел для розроблення і використання комплексу задач у процесі підготовки студентів економічного напрямку; емпіричні – бесіди з учасниками освітнього процесу; педагогічні спостереження за навчальною діяльністю студентів.

Використання створеного комплексу завдань професійного спрямування проводиться в Подільському спеціальному навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі, в студентському колективі якого 70% складають студенти з особливими освітніми потребами.

Результати. В роботі обґрунтовано доцільність використання комплексу задач професійного спрямування для підвищення результатів навчальних досягнень студентів з особливими освітніми потребами, актуалізації набутих знань та здійснення самостійного пошуку, сприяння особистісному розвитку.

Висновки. Використання комплексу задач професійного спрямування та електронний супровід навчальної дисципліни спонукає студентів до активізації пізнавальної діяльності, підвищення результатів навчання, осмислення знань та застосування їх у конкретних практичних ситуаціях. У студентів з особливими освітніми потребами при опануванні матеріалу теми «Табличний процесор» формується підґрунтя для вивчення дисциплін професійного спрямування.

В перспективі планується розширювати комплекс задач професійного спрямування у співпраці з викладачами економічних дисциплін, доповнювати та удосконалювати електронний курс з інформатики і комп'ютерної техніки на сайті дистанційного навчання.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: професійна спрямованість, прикладна задача, MS Excel, електронний курс, особливі освітні потреби.

ВСТУП

Постановка проблеми. Сьогодні актуальним є надання рівних можливостей до отримання якісної освіти, в тому числі й вищої. У Подільському навчально-реабілітаційному соціально-економічному коледжі 70% складають студенти з особливими освітніми потребами. Чимало із них здобувають професію економіста, оскільки вона є універсальною, користується попитом на ринку праці, дає можливість розпочати власну справу. Тому якості професійної підготовки приділяється значна увага.

Професія економіста вимагає від майбутніх фахівців умінь та навичок здійснення розрахунків, планування й контролю руху фінансових потоків, аналізу підсумків діяльності підприємства тощо. Для розробки та виконання планових завдань використовують різне програмне забезпечення, зокрема, табличні процесори.

У формуванні професійної компетентності студентів особливу роль відіграють завдання професійного спрямування. Виконуючи такі завдання, на заняттях з інформатики і комп'ютерної техніки студенти набувають та вдосконалюють навички роботи з табличним процесором, а на заняттях із спецдисциплін – аналізують зміст отриманих результатів й пропонують певні рішення. Таким чином, розв'язування комплексу завдань створить підґрунтя для успішного опанування дисциплін фахового спрямування.

Актуальність роботи зумовлена також необхідністю такої організації освітнього процесу, яка дає можливість студентам з особливими освітніми потребами оволодіти основами знань за обраною спеціальністю, а також розвинути здатність до самостійного пошуку інформації, максимально наближеної до майбутньої професійної діяльності.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз навчально-методичних джерел свідчить про те, що задачний підхід до процесу навчання має велике значення (Франко, 2014). Розв'язування задач професійного спрямування, які виникли в галузі економіки, але потребують використання комп'ютерної техніки та прикладних програм, сприяють свідомому прийняттю навчального матеріалу, активізують розумову діяльність, розвивають допитливість. Розглядаються приклади розв'язання задач професійного спрямування за допомогою табличних процесорів (Степанова, 2008). Описується досвід використання інформаційних технологій в інклюзивному навчальному закладі (Алексеева& Антоненко&Жадан&Лифенко, 2018; Горішна, 2019). Велика увага приділяється сучасним технологіям навчання осіб з особливими освітніми потребами (Романюк, 2019; Шевченко, 2019). Проте недостатньо висвітлені питання якісної підготовки економістів з числа студентів з особливими освітніми потребами.

Мета статті. З огляду на це метою статті є обґрунтування змісту завдань для проведення занять з теми «Табличний процесор», опис досвіду викладання цієї теми для студентів з особливими освітніми потребами із використанням технологій дистанційного навчання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В процесі виконання дослідження були використані наступні методи: теоретичні – аналіз науково-методичної літератури з проблеми дослідження для визначення повноти висвітлення питання використання задач професійного спрямування у процесі навчання дисципліни «Інформатика і комп'ютерна техніка» у коледжах; узагальнення та систематизація опрацьованих матеріалів для розроблення і використання комплексу задач у процесі підготовки студентів економічного напрямку; емпіричні – бесіди з учасниками освітнього процесу; педагогічні спостереження за навчальною діяльністю студентів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Професійна підготовка майбутніх економістів здійснюється у відповідності до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста за галуззю знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка». Компетентності, яких набувають студенти в процесі вивчення навчальної дисципліни «Інформатика і комп'ютерна техніка»:

– інтегральна компетентність – здатність ефективно використовувати сучасні прикладні програмні продукти у професійній діяльності,

– загальна компетентність – навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

В коледжі здійснюється електронний супровід усіх навчальних дисциплін за допомогою системи управління навчанням Moodle, яка встановлена на платному хостингу. За необхідності у зручний для себе час з будь-якого пристрою, який під'єднаний до мережі Інтернет, студент має можливість звернутися до електронного курсу дисципліни.

Електронний курс з інформатики і комп'ютерної техніки містить список літератури, критерії оцінювання, питання для заліку, теоретичний матеріал усіх лекцій та питань, винесених на самостійне опрацювання, посилання на відео, інструкції для лабораторних робіт, тести. Оскільки в групах навчаються студенти з різними нозологіями, то кожен може змінити налаштування ресурсу, враховуючи власні потреби: змінити масштаб відображення, переглянути відео необхідну кількість разів, ознайомитися із завданнями майбутньої лабораторної роботи, пройти тест тощо. Якщо ж студент був відсутній на занятті, то йому доступні усі навчальні матеріали, які опрацьовували студенти в аудиторії.

Виконавши завдання лабораторної роботи, студент завантажує створені файли на сайт дистанційного навчання. Тому в разі необхідності є можливість повернутися до виконаного завдання з інформатики і комп'ютерної техніки та на його основі розв'язати задачу професійного спрямування з іншої дисципліни.

Тема «Табличний процесор» займає особливе місце в курсі інформатики і комп'ютерної техніки, адже студенти працюють з електронними таблицями при вивченні інших дисциплін: планування та організація діяльності підприємства, економіка підприємства, інформаційні системи та технології на підприємстві, економіка і нормування праці, статистика тощо.

Навчальний матеріал теми «Табличний процесор» охоплює такі питання: «Призначення та характеристика табличного процесора», «Структура таблиці та основні типи даних. Форматування таблиці», «Обчислення в таблицях. Абсолютна та відносна адресація», «Використання вбудованих функцій», «Побудова діаграм», «Організація розгалужень», «Підведення підсумків. Зведені таблиці», «Фінансовий аналіз», «Підтримка баз даних у середовищі табличного процесора. Впорядкування та фільтрація даних».

Значна кількість часу при вивченні теми «Табличний процесор» відводиться для проведення лабораторних занять, більша частина завдань до яких мають професійну спрямованість. Розв'язування прикладних завдань сприяє оволодінню студентами новими практичними навичками та уміннями, викликає інтерес до обраної професії. Завдання професійного

спрямування підбираються таким чином, щоб на їх прикладі можна було продемонструвати методи опрацювання табличних даних з урахуванням теми заняття з інформатики і комп'ютерної техніки.

Задачі прикладного змісту формулюються так, як і на занятті з спецдисциплін, дані мають бути наближеними до реальних. Тому зміст завдань формувався у тісній співпраці з викладачами дисциплін економічного циклу. Найбільш цінною і найбільш складною частиною роботи для студента є складання математичної моделі. Для її реалізації викладач має підготувати ряд запитань, щоб спрямувати діяльність студентів у потрібному напрямку, визначити суттєві властивості об'єктів.

Успішне виконання завдань передбачає математичну підготовку та володіння знаннями із спецдисциплін. Інструкції для лабораторних робіт в електронному курсі містять детальні вказівки для виконання завдань, для того, щоб прогалини з інших дисциплін не стали на заваді виконання конкретного завдання.

Обсяг завдань підбирався таким чином, щоб кожний студент, працюючи з комп'ютером в індивідуальному темпі, під час заняття міг виконати щонайменше 60% запропонованих завдань, тобто отримати позитивну оцінку. Враховуючи специфіку навчального закладу, студенту дозволяється після заняття доопрацювати завдання та повторно надіслати файл на перевірку.

Наведемо конкретні приклади завдань професійного спрямування з створеного комплексу завдань.

Завдання 1. Форматування таблиці, використання числових форматів даних, створення користувацького формату. Створити таблицю для збереження даних про отримані замовлення у відділенні Укрпошти за поданим зразком (рис. 1).

	A	B	C	D	E	F
1						
2	№ замовлення	Дата : час	Область	Місто	Оціночна вартість	Фактична вага
3	1	15.03.17 9:00	Київська	Бровари	134,00 грн.	35,000 кг
4	2	15.03.17 9:10	Волинська	Берестечко	230,00 грн.	400 грам
5	3	15.03.17 9:30	Дніпропетровська	Дніпро	120,00 грн.	12,000 кг
6	4	15.03.17 10:05	Вінницька	Козятин	345,00 грн.	400 грам
7	5	15.03.17 20:05	Волинська	Берестечко	20,00 грн.	3,456 кг
8	6	15.03.17 8:05	Хмельницька	Кам'янець-Подільський	56,00 грн.	1,236 кг
9	7	15.03.17 19:05	Львівська	Стрий	83,00 грн.	234 грам

Рис. 1. Зразок відформатованої таблиці

Запитання для обговорення:

1. Які діапазони комірок потребують встановлення числових форматів? (Для діапазону B3:B9 – формат Дата, для діапазону E3:E9 – формат Денежний).

2. Для якого діапазону комірок потрібно створити користувацький формат та за яким правилом? (Для діапазону F3:F9 створити користувацький формат за таким правилом: якщо в комірку вводити число менше 1000, то в ній має відобразитися це число із словом «грам», інакше повинно відобразитися частка від ділення введеного числа на 1000 із трьома знаками після коми із словом «кг».)

3. Опишіть послідовність дій для форматування таблиці.

Виконуючи це завдання, студенти вчать не лише застосовувати стандартні числові формати, але й створювати й застосовувати користувацькі формати (рис. 2).

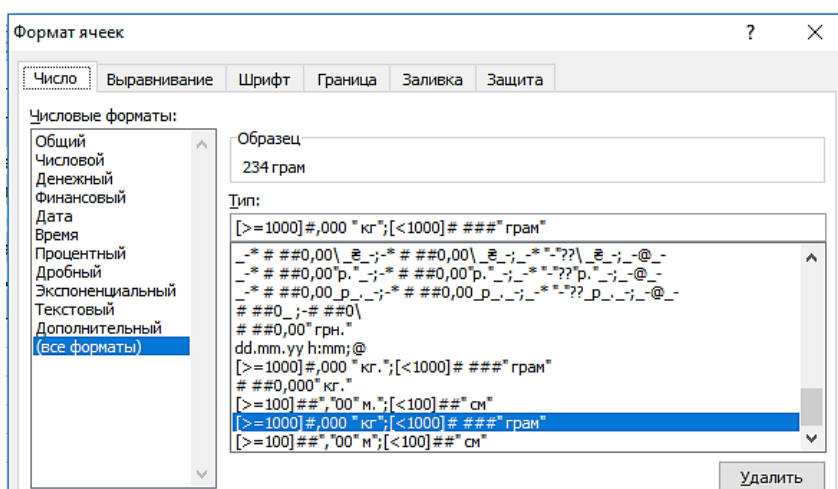

Рис. 2. Створення користувацького формату у діалоговому вікні Формат ячеек

Завдання 2. Виконання простих обчислень, використання різних видів адресації. За даними підприємства про обсяги реалізації проаналізувати динаміку збуту продукції за попередні роки. Здійснити розрахунок базисних і ланцюгових темпів зростання.

Виконання завдання передбачає створення таблиці за поданим зразком, введення початкових даних, роботу з числовими форматами, виконання обчислень, використання відносної та абсолютної адресації (рис. 3).

	A	B	C	D
1	Розрахунок динаміки збуту продукції			
2				
3	Рік	Обсяг реалізованої продукції, тис.грн.	Темпи зростання, %	
4			базисні	ланцюгові
5	2015	987,3		
6	2016	1020,5		
7	2017	1198,5		
8	2018	1034,7		
9	2019	1367,7		

Рис. 3. Завдання на виконання обчислень

Запитання для обговорення:

1. Для обчислення базисних темпів зростання потрібно обчислити частки від ділення обсягів реалізованої продукції за рік (2016, 2017, 2018, 2019) на базовий рівень ряду (обсяг за 2015 рік). Наприклад, для комірки С6 формула буде мати вигляд =B6/B5, для комірки С7 – формула =B7/B5 тощо. Чисельник щоразу буде змінюватися, знаменник має залишатися сталим. Які види адресації потрібно використати у формулі? (У чисельнику – відносна адресація, у знаменнику – абсолютна).

2. Для обчислення ланцюгових темпів зростання потрібно обчислити частки від ділення наступних обсягів реалізації на попередні. Наприклад, для комірки D6 формула буде мати вигляд =B6/B5, для комірки D7 – формула =B7/B6 тощо. І чисельник, і знаменник у цьому випадку будуть змінюватися. Який вид адресації потрібно використати у цьому випадку? (В даному випадку використовуємо відносну адресацію).

Виконуючи обчислення, студенти вводять та копіюють формули (рис. 4).

	A	B	C	D
1	Розрахунок динаміки збуту продукції			
2				
3	Рік	Обсяг реалізованої продукції, тис.грн.	Темпи зростання, %	
4			базисні	ланцюгові
5	2015	987,3	=B5/\$B\$5	1
6	2016	1020,5	=B6/\$B\$5	=B6/B5
7	2017	1198,5	=B7/\$B\$5	=B7/B6
8	2018	1034,7	=B8/\$B\$5	=B8/B7
9	2019	1367,7	=B9/\$B\$5	=B9/B8

Рис. 4. Формули для виконання обчислень

Завдання 3. Побудова діаграм. Відомо, що ціна одиниці продукції становить 120 грн, змінні витрати становлять 40 грн, постійні – 800 грн. Обчислити витрати та дохід від реалізації для виготовленої продукції у кількості 0, 10, 20, 30 та 40 одиниць. Визначити графічним способом точку беззбитковості підприємства.

Запитання для обговорення:

1. Для обчислення витрат потрібно знайти суму змінних витрат та постійних витрат. Враховуємо, що змінні витрати залежать від кількості продукції, а величина постійних витрат не залежать від кількості продукції). Доцільно усі вихідні дані оформити у вигляді допоміжної таблиці, а в основній таблиці лише використовувати посилання на них (рис. 5).

	A	B	C
1	Розрахунок точки беззбитковості підприємства		
2			
3	№	Показник	Од. виміру
4	1	Ціна	120
5	2	Змінні витрати	40
6	3	Постійні витрати	800
7			
8	Кількість продукції	Витрати	Дохід від реалізації
9	0	=A9*\$C\$5+\$C\$6	=A9*\$C\$4
10	10	=A10*\$C\$5+\$C\$6	=A10*\$C\$4
11	20	=A11*\$C\$5+\$C\$6	=A11*\$C\$4
12	30	=A12*\$C\$5+\$C\$6	=A12*\$C\$4
13	40	=A13*\$C\$5+\$C\$6	=A13*\$C\$4

Рис. 5. Визначення витрат та доходу від реалізації

2. При обчисленні точки беззбитковості враховуємо той факт, що продукції має бути виготовлено стільки, щоб витрати співпадали з доходами від реалізації. Для визначення точки беззбитковості графічним способом, потрібно побудувати точкову діаграму та визначити координату точки перетину лінії витрат та лінії доходу від реалізації. Абсциса точки перетину – це точка беззбитковості в натуральних одиницях, ордината точки перетину – це точка беззбитковості у грошових одиницях (рис. 6).

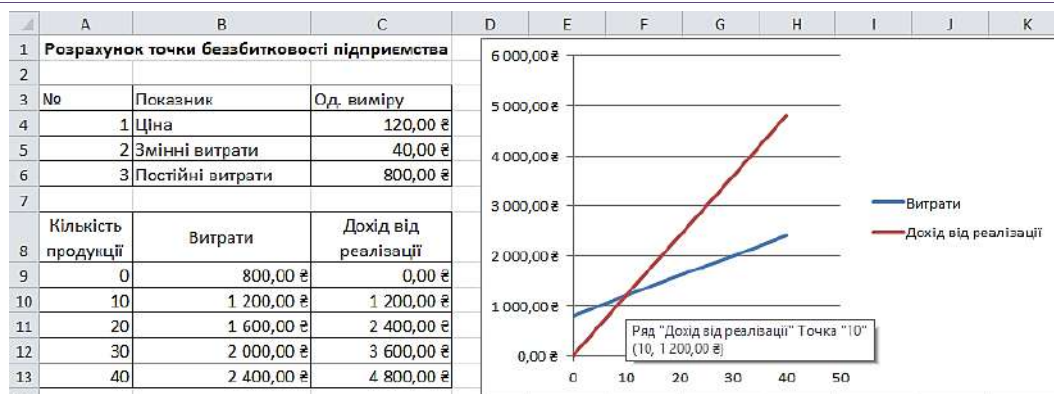

Рис. 6. Визначення точки беззбитковості підприємства

Таким чином, до кожного лабораторного заняття з теми «Табличний процесор» можна підібрати задачі професійного спрямування, виконання яких дозволяє набувати та вдосконалювати навички роботи з програмним забезпеченням, готувати їх до успішного опанування економічних дисциплін, активізувати пізнавальну діяльність.

ОБГОВОРЕННЯ

В одній академічній групі навчаються студенти з різними нозологіями – порушенням зору, слуху, опорно-рухового апарату, хронічні захворювання. Тому на заняттях в аудиторії студенти додатково забезпечуються навчально-методичними матеріалами у максимально сприйнятливій для них формі. Це інтелектуальні карти, надруковані інструкції із звичайним та збільшеним розміром символів, навчальне відео з демонстрацією виконання прийомів роботи з програмним забезпеченням. Інструкції до лабораторних робіт містять детальні вказівки до виконання конкретних дій.

Дуже важливо розвинути у студентів здатність до самостійної дослідницької роботи та самоосвіти. Використання комплексу задач професійного спрямування на заняттях з інформатики і комп’ютерної техніки свідчить про підвищення зацікавленості студентів до вивчення дисципліни, покращення результатів навчальних досягнень. Студенти не лише оволодівають навичками роботи з табличним процесором, а й знайомляться з конкретними прикладами його використання у професійній діяльності. Таким чином формується підґрунтя для опанування дисциплін економічного спрямування.

Розв’язування професійних задач здійснюється із застосуванням роботи в парах, ділових ігор, методу висування гіпотез тощо. Завдання спрямовані на створення ситуації успіху, формування впевненості у власних силах, відповідальності.

Студенти з особливими освітніми потребами витрачають, як правило, більше часу на виконання завдання. Розв’язування задач професійного спрямування дозволяє зменшити час на роботу над завданнями на заняттях із спецдисциплін, оскільки подібні задачі вони вже розглядали.

У кожного студента є доступ до усіх навчальних матеріалів в електронному вигляді у будь-який час, тому виникає можливість ретельної підготовки до занять, оптимізації опрацювання питань самостійного вивчення та пропущених занять, звернення до викладача із запитанням через сайт дистанційного навчання, перевірки знання теорії.

Зазначений підхід корисний для усіх студентів, а не лише для студентів з особливими потребами.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дана робота спрямована на формування комплексу задач професійного спрямування з метою використання їх на лабораторних заняттях з інформатики і комп’ютерної техніки для підвищення якості підготовки фахівців економічного напрямку.

Використання комплексу прикладних задач та електронний супровід навчальної дисципліни дає можливість студентам з особливими потребами ретельно готуватися до занять, налаштовувати параметри відображення документів за власними потребами, раціонально організувати вивчення матеріалу для самостійного опрацювання, ознайомитися з конкретними прикладами використання табличного процесора в професійній діяльності, створює підґрунтя для успішного опанування економічних дисциплін.

В перспективі планується розширювати комплекс задач професійного спрямування у співпраці з викладачами економічних дисциплін, який дає можливість в рамках навчальних занять з інформатики і комп’ютерної техніки вивчати питання аналізу економічної діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Алексеева А.Н., Антоненко О.В., Жадан К.О., Лифенко М.В. Досвід використання засобів електронного навчання у інклюзивному освітньому ВНЗ. *Фізико-математична освіта*. 2018. Випуск 4(18). С. 17-24.
2. Горішна Н.М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні дітей з особливими освітніми потребами: переваги та обмеження. *Практичні комунікаційні кейси в інклюзивному освітньому середовищі*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 22 листопада 2019 року). Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. С. 27-39.
3. Кадемія М. Ю., Шахіна І.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: Навчальний посібник. Вінниця: ТОВ «Планер», 2011. 220 с.
4. Поясок Т. Б. Застосування інформаційних технологій в навчальному процесі вищої школи: науково-методичний

- посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів економічного профілю. Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2009. 104 с.
5. Романюк С.В. Сучасні технології навчання осіб з особливими освітніми потребами. *Педагогічний пошук*. 2019. Випуск 1 (101). С. 37-40.
  6. Степанова Н. І. Розв'язання економічних задач засобами Microsoft Excel: практикум. Дніпропетровськ: РВВ ДНУ, 2008. 68 с.
  7. Франко Ю. П. Викладання інформатики в умовах організації багаторівневої освіти та підготовки висококваліфікованого фахівця. *Вісник Національного університету оборони України*. 2014. Випуск 6 (43). С. 224-230.
  8. Шевченко В.М. Сучасні технології навчання осіб з особливими потребами у вищих навчальних закладах України та Польщі. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Випуск 10. Т. 3. С. 134-138.

References

1. Aliexsieieva A.N., Antonenko O.V., Zhadan K.O., Lyfenko M.V. (2014). Dosvid vykorystannia zasobiv elektronnoho navchannia u inkluzyvnomu osvitnomu VNZ [Experience in the using of e-learning means in the inclusive education]. *Fizyko-matematychna osvita – Physical & Mathematical Education*, 4(18), 17-24. [in Ukrainian].
2. Horishna N.M. (2019). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchanni ditei z osoblyvymy osvitnimy potrebamy: perevahy ta обмеzhennia [The use of information and communication technologies in the education of children with special educational needs: advantages and limitations]. Proceedings from MIIM '19: *Praktychni komunikatsiini keisy v inkluzyvnomu osvitnomu seredovyschi*. Materialy Vseukrainskoi naukovy-praktychnoi konferentsii – All-Ukrainian scientific-practical conference “Practical communication cases in an inclusive educational environment” (pp. 27-39). Kyiv: Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka. [in Ukrainian].
3. Kademiiia M. Yu., Shakhina I.Yu. (2011). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii v navchalnomu protsesi [Information and communication technologies in the educational process]: Navchalnyi posibnyk. Vinnytsia: TOV «Planer». [in Ukrainian].
4. Poiasok T. B. (2009). Zastosuvannia informatsiinykh tekhnolohii v navchalnomu protsesi vyshchoi shkoly: naukovy-metodychnyi posibnyk dlia studentiv ta vykladachiv vyshchyykh navchalnykh zakladiv ekonomichnoho profilu [The use of information technology in the educational process of higher education: a scientific and methodological manual for students and teachers of higher educational institutions of economic profile]. Kremenchuk: PP Shcherbatykh O.V. [in Ukrainian].
5. Romaniuk S.V. (2019). Suchasni tekhnolohii navchannia osob z osoblyvymy osvitnimy potrebamy [Modern technologies of studying persons with special educational needs]. *Pedahohichnyi poshuk – Pedagogical search*, 1 (101), 37-40. [in Ukrainian].
6. Stepanova N. I. (2008). Rozv'iazannia ekonomichnykh zadach zasobamy Microsoft Excel: praktykum [Solving economic problems with Microsoft Excel: training classes]. Dnipropetrovsk: RVV DNU. [in Ukrainian].
7. Franko Yu.P. (2014). Vykladannia informatyky v umovakh orhanizatsii bahatorivnevoi osvity ta pidhotovky vysokokvalifikovanoho fakhivtsia [Teaching computer science in the organization of multilevel education and training of highly qualified specialists]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy – Bulletin of the National University of Defense of Ukraine*, 6(43), 224-230. [in Ukrainian].
8. Shevchenko V.M. (2019). Suchasni tekhnolohii navchannia osob z osoblyvymy potrebamy u vyshchyykh navchalnykh zakladakh Ukrainy ta Polshchi. [Modern technologies of studying persons with special needs in higher educational staff of Ukraine and Poland]. *Innovatsiina pedahohika – Innovative pedagogy*, 10. Т. 3. 134-138. [in Ukrainian].

USING OF PROFESSIONAL TASKS IN THE TRAINING OF ECONOMIC SPECIALISTS IN AN INCLUSIVE EDUCATIONAL INSTITUTION

Inna Mykhailova

Podilskyi Special Educational-Rehabilitation Socio-Economic College, Ukraine

Abstract. The basic approaches of the creation of the complex of professional tasks while studying the topic “Spreadsheet” in the course of the academic discipline “Computer Science and Computer Technology” are suggested in this article. The experience of teaching this topic for the students with special educational needs using distance learning technologies as well as examples of professional tasks for the future economic specialists during laboratory classes are proposed.

Formulation of the problem. The necessity of this research is determined by the increasing requirements for the training of economic specialists. Nowadays, the economist must be fluent in using information technology, analyzing the activities of the enterprise, and offer solutions to improve the efficiency of the enterprise. The profession of economists is in demand among students with special educational needs. Formation of practical skills in solving applied problems using a spreadsheet processor maximizes the connection with professional training, helps better understand the importance of studying the topic for future professional activity, strengthens motivation to learning, increases the level of theoretical training.

Materials and methods. The following methods were used in the process of the research: theoretical - analysis of scientific and methodological literature on the problem; generalization and systematization of the theoretical sources for development and usage the complex of tasks in the course of preparation students of the economic department; empirical - conversations with participants in the educational process; pedagogical observations of students' learning activities.

The use of the created complex of professional tasks is carried out in the Podilskyi special educational-rehabilitation socio-economic college, 70% of college students are students with special educational needs.

Results. The importance of using the complex of the professional tasks to increase the results of students with special educational needs academic achievements, updating the acquired knowledge, carrying out an independent search, and promoting personal development are substantiated in the article.

Conclusions. Using the complex of the professional tasks and electronic support of the discipline encourages students with special educational needs to intensify cognitive activities and improve learning outcomes, comprehension of the knowledge, and their usage in specific practical situations. Learning the material of the topic “Spreadsheet” students with special educational needs are formed the basis for studying the professional disciplines.

In the future, it is planned to expand the range of professional tasks in cooperation with teachers of economic disciplines, to supplement and improve the electronic course in “Computer Science and Computer Technology on” the site of distance learning.

Keywords: professional orientation, applied task, MS Excel, e-courses, special educational needs.